

شناسایی و اولویت بندی عوارض استفاده از سلاح با بکارگیری روش تحلیل محتوا و رویکرد سلسله مراتبی بهترین- بدترین

محمد آیتی مهر*، فردین بیگی**، رازق نقی زاده***

* استادیار گروه مدیریت دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران (نویسنده ی مسئول)

ایمیل: m.ayati@scu.ac.ir

** دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

ایمیل: fardin.perim.beigi6610@gmail.com

*** دانشجوی دکتری کارآفرینی مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دهاقان، دهاقان، ایران

ایمیل: razegh.naghizadeh@gmail.com

آدرس پستی: اهواز، بلوار گلستان، دانشگاه شهید چمران، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، گروه مدیریت

اطلاعات مقاله	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۷ تیر ۱۴۰۱	استفاده از سلاح
تاریخ بازنگری: ۵ اردیبهشت ۱۴۰۲	عوارض سلاح
انتشار آنلاین: خرداد ۱۴۰۳	تحلیل محتوا
	روش بهترین- بدترین

اطلاعات تکمیلی:

قدردانی: از تمامی افراد و مؤسساتی که در انجام این تحقیق مؤلف را مساعدت نمودند، قدردانی می شود.

تضاد منافع: نویسنده مقاله اعلام می کند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسنده (ها) هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده اند.

ارجاع به مقاله:

آیتی‌مهر، محمد؛ بیگی، فردین و نقی‌زاده، رازق (۱۴۰۳). شناسایی و اولویت‌بندی عوارض استفاده از سلاح با بکارگیری روش تحلیل محتوا و رویکرد سلسله‌مراتبی بهترین-بدترین، فصلنامه توسعه اجتماعی، (۳)، ۱۸، ۱۹۴-۱۶۷.

 10.22055/QJSD.2024.41226.2696

چکیده گسترده

معرفی:

مقوله امنیت اجتماعی، قدمتی به وسعت تاریخ بشر دارد و همه پیشرفت‌های بشر مرهون وجود امنیت است. از نظر تبارشناسی، مفهوم امنیت دارای سابقه‌ای طولانی‌تر از مفهوم «عدالت» و «جامعه» است. بر این اساس، امنیت اجتماعی، آرامش و آسودگی خاطری است که هر جامعه موظف است برای اعضای خود ایجاد کند و غالباً به امنیت شغلی، اقتصادی، سیاسی، قضایی، فرهنگی، روانی و انتظامی تقسیم می‌شود. هر جامعه‌ای در جهت تحقق اهداف خود نیاز به امنیت دارد و در این رابطه نهادها و سازمان‌های جامعه باید در محیطی آرام و امن، بدون دغدغه خاطر و عوامل مزاحم اهداف جامعه را تحقق بخشند. نهادهای یک جامعه اگر از این امنیت بی‌بهره باشند، در جهت تحقق اهداف خود ناخواسته با مشکلات عدیده‌ای مواجه می‌شوند؛ که آثار زیان‌بخش و جبران‌ناپذیری را برای جامعه در بر خواهد داشت. عوامل متعددی در جامعه می‌تواند این امنیت را به چالش بکشد که یک جنبه مهم آن استفاده از سلاح است. نگهداری، حمل و به‌کارگیری سلاح ریشه در وجود حقی به نام «حق داشتن سلاح» دارد. چنین حقی را برای دو گروه از افراد می‌توان در نظر گرفت: دولت و شهروندان. حق داشتن سلاح برای دولت و افرادی که در بدنه دولت به‌کار گرفته شده‌اند، با وجود شرایطی پذیرفته شده است. مبانی چنین حقی نیز آنچنان روشن است که ما را از توضیح آن بی‌نیاز کند. دفاع از مملکت در برابر دشمنان، مبارزه با اشرار و مجرمان، برقراری نظم و امنیت؛ در برابر شهروندان قرار دارند. پذیرش حق داشتن سلاح از سوی شهروندان همواره موضوع بحث‌های چالش‌برانگیزی بوده است. به لحاظ نظری، در پذیرش افراطی این حق، شهروندان آزادند تا انواع سلاح را داشته باشند و در موارد لازم از آن استفاده کنند. در پذیرش تفریطی هم، حق داشتن سلاح به‌طور کلی از سوی شهروندان ممنوع می‌شود. در کشور ما ایران به دور از افراط و تفریط قوانین انعطاف‌پذیری در این مورد وجود دارد. برای مثال نگهداری از سلاح گرم برای آن دسته افرادی که به‌واسطه شرایط شغلی و زندگی خود

دغدغه امنیت شخصی دارند، با تعهد به رعایت شرایط بکارگیری مجوز قانونی داده شده است. به طوری که در ایران بر اساس اصل ۱۵۱ قانون اساسی ایران حمل و استفاده غیر مجاز از سلاح جرم محسوب می شود و دارای مجازات می باشد. علیرغم این امر؛ جمهوری اسلامی ایران در مواردی چون دفاع مشروع موضوع ماده ۱۵۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ (بدون توجه به ممنوعیت حمل و به کارگیری) تنها به استفاده از آن در شرایط خاص اشاره می کند. برای مثال به واسطه فرهنگ عشیره ای و قبیله ای در استان خوزستان؛ تفنگ و استفاده از سلاح همواره جزء ضروریات این نوع زندگی بوده و به عنوان وسیله ای برای حفظ امنیت و دفاع استفاده شده است.

متدولوژی:

تحقیقات را می توان از نظر نحوه گردآوری داده ها، ماهیت داده ها و هدف تحقیق دسته بندی کرد. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی - اکتشافی و از نظر نحوه گردآوری داده ها در زمره تحقیقات توصیفی و پیمایشی قرار می گیرد. همچنین این مطالعه از نظر ماهیت داده ها از نوع تحقیقات آمیخته می باشد. جامعه آماری این مطالعه جمعی از اساتید خبره در زمینه موضوع پژوهش در دانشگاه شهید چمران اهواز هستند. داده ها؛ به دو طریق کتابخانه ای و میدانی گردآوری شده اند. در بخش کتابخانه ای به منظور مرور ادبیات تحقیق و پیشینه آن از مقالات، کتب و پایان نامه های داخلی و خارجی استفاده شده است. در بخش میدانی، با توجه به اینکه مطالعه حاضر دو فاز کیفی و کمی دارد، ابزار گردآوری داده های فاز کیفی مصاحبه نیمه ساختار یافته (مصاحبه عمیق) و در فاز کمی نیز؛ پرسشنامه محقق ساخته بوده است. در فاز کیفی پژوهش به منظور انتخاب نمونه ها، از روش نمونه گیری هدفمند با توجه به خاصیت مهم اشباع نظری (کفایت نظری) استفاده شد. مصاحبه ها پس از انتخاب ۱۸ نمونه به کفایت نظری رسیدند. در فاز کمی پژوهش برای تعیین حجم نمونه به بیشترین پاسخ های ارجاع داده شده که ۷ پرسشنامه سالم بوده، اکتفا شد. لازم به ذکر است که داده های فاز کیفی با استفاده از روش تحلیل محتوا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و متن مصاحبه ها با استفاده از این روش؛ کدگذاری، مفهوم سازی و مقوله بندی شد، سپس با استفاده از روش بهترین - بدترین در فاز کمی پژوهش داده های گردآوری شده از طریق پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفته و مقولات فاز کیفی رتبه بندی شده اند. به منظور تعیین اعتبار داده های فاز کیفی از روش پایایی بین دو کدگذار و به منظور تعیین اعتبارسنجی داده های فاز کمی از رابطه ارائه شده توسط رضایی (۲۰۱۵)، که به نرخ سازگاری معروف است، استفاده شد.

یافته‌ها:

در مطالعه حاضر داده‌ها در دو فاز کیفی و کمی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته‌اند. در فاز کیفی پژوهش برای شناسایی عوارض استفاده از سلاح در استان خوزستان؛ از مصاحبه نیمه‌ساختار یافته استفاده شده است. پس از انجام مصاحبه با خبرگان در مجموع ۱۱۰ کد شناسایی شد که پس از حذف ۳۷ کد تکراری، ۷۳ کد مطابق جدول ۴ کد به شرح زیر ثبت شد. پس از کدگذاری مصاحبه‌ها، نوبت به مفهوم‌سازی و مقوله‌بندی آن‌ها می‌رسد. مفاهیم؛ مجموعه‌ای از تجارب مشابه هستند که توسط محقق در تحقیقات میدانی و کتابخانه‌ای شناسایی می‌شوند. از کنار هم قرار دادن کدهایی که معانی نزدیک به هم و مشابهی دارند، مفاهیم به دست می‌آیند. مقوله‌بندی کردن نیز عبارت است از فرآیند طبقه‌بندی کردن عناصر تشکیل‌دهنده یک مجموعه به وسیله تمایز و بعد گروه-بندی بر اساس شباهت و ملاک‌های از قبل تعریف شده. مقوله‌بندی در واقع روش ساختار دادن به محتوا است. مقولات استخراج شده باید دارای دو ویژگی مهم باشند: نخست اینکه یک کد در بیش از یک مقوله قرار نگیرد و سپس مقولات به گونه‌ای استخراج شوند که هیچ کدی بدون مقوله نباشد. پس از شناسایی عوارض استفاده از سلاح به تعیین اولویت آن‌ها پرداخته‌ایم. برای تعیین اولویت‌ها در این مطالعه از روش بهترین-بدترین استفاده شده است. در گام اول عوارض شناسایی شده به‌عنوان معیارهای پژوهش در نظر گرفته شده‌اند، سپس پرسشنامه مبتنی بر روش بهترین-بدترین طراحی و برای خبرگان ارسال شده است. خبرگان پس از دریافت پرسشنامه از دیدگاه خود بهترین و بدترین معیار را مشخص کرده و در نهایت ارجحیت بهترین معیار نسبت به سایر معیارها و ارجحیت سایر معیارها را نسبت به بدترین معیار با استفاده از طیف ۹ درجه‌ای ساعتی مشخص کرده‌اند. به منظور دستیابی به اوزان بهینه در این مطالعه برای هر یک از پرسشنامه‌ها بر طبق دستور ارائه شده توسط رضایی (۲۰۱۵)، مدل‌سازی غیر خطی انجام شده؛ در روش بهترین-بدترین؛ مقایسات زوجی و ترجیحات تصمیم‌گیرندگان مختلف با هم ادغام می‌شوند و سپس مسئله یکپارچه شده و اوزان بدست می‌آیند. روش دیگر توافق بین اولویت‌دهی‌های انفرادی (*AIP*) است. در روش *AIP* ابتدا یک بردار موزون برای هر یک از تصمیم‌گیرندگان محاسبه می‌شود و سپس نتایج با هم ترکیب می‌شوند تا یک بردار وزنی واحد برای تصمیم‌گیری گروهی به دست آید. برای به دست آوردن بردار موزون نهایی، معمول‌ترین روش، استفاده از میانگین حسابی است. هر دو روش *AIP* و *AIJ* منجر به ایجاد یک بردار وزنی می‌شوند که ترجیحات کل گروه را نشان می‌دهند. در مطالعه حاضر ما برای دستیابی به یک دیدگاه کلی از نظرات کل پاسخ‌دهندگان میانگین حسابی اوزان را

به دست آورده ایم. با استناد به نظر پاسخ دهندگان، معیار عوارض اجتماعی دارای بیشترین اهمیت نسبی (با وزن ۰/۲۱) است؛ همچنین معیار عوارض زیست محیطی دارای کمترین اهمیت نسبی (با وزن ۰/۰۸۵) است.

نتیجه:

یافته های پژوهش نشان می دهد یکی از معضلات اساسی در جامعه ما خشمی است که به نزاع و درگیری منجر می شود. استفاده از سلاح می تواند منجر به افزایش درگیری و خشونت شده و به این ترتیب نظم اجتماعی و آرامش را در جامعه سلب کند. از نظر اقتصادی مشخص شد که به کارگیری سلاح در حله اول می تواند منجر به قاچاق شود. با توجه به اینکه کشور ما در شرایط اقتصاد مقاومتی قرار دارد، قاچاق می تواند سبب انجام معاملات با بیگانگان و کسب سود توسط دشمنان کشور شود. با افزایش قاچاق، نرخ مبادلات زیرزمینی افزایش پیدا کرده و شاخص های اقتصادی دولت رو به نزول پیش می روند و این امر به نوبه خود باعث افزایش تورم، گرانی، کاهش اشتغال و بیکاری می گردد. پاسخ دهندگان معتقد بودند که استفاده از سلاح می تواند زمینه هایی را برای فساد، رانت و پولشویی نیز فراهم کند.

منابع:

Abed, R & Elham, G. H. (2016). "Formation of the right to own weapons and its effect on criminal law", *Criminal Law Research, second year, seventh issue, summer 2013*, pp. 73-102. (Persian).

Allison, M. (2012). *All Weapons of Mass Destruction Are Not Equal*, (MTI Security Studies Program, July).

Ayati Mehr, M & Beigi, F. (2019). *Research Methodology in Management*, Ghahveh Publishing, first edition, Ahvaz, Iran. (Persian).

Ayati Mehr, M & Beigi, F. (2018). *Statistical analysis in business*, Trava Publishing, first edition, Ahvaz, Iran. (Persian).

Buzan, B. & Weaver, O. (2018). *Liberalism and security: the contradictions of the liberal leviathan. Copenhagen peace research institute (COPRI) working papers*. Retrieved from: <https://b2n.ir/891892>.

Briggs, J. T., & Tabarrok, A. (2014). "Firearms and suicides in US states", *International review of law and economics*, 37, 180-188.

Joseph, M. P. (2019). *The psychology of guns: risk, fear, and motivated reasoning*, Palgrave Communications (2019) 5:159, <https://doi.org/10.1057/s41599-019-0373-z>.

Craven, J. (2017). *Why black people own guns*. Huffington Post. https://www.huffpost.com/entry/black-gun-ownership_n_5a33fc38e4b040881bea2f37. Accessed 19 Nov 2019.

Daneshvar, M. & Khaghani, M. (2018). "The legal role of urban management institutions and organizations in providing security and crime prevention (case study: Karaj city)", Vol. 7, No. 22, pp. 108-79. (Persian).

Doagaoyan, D, Habibzadeh, A. & Adarvish, A. (2016). "Investigating the policing and social consequences of clan shootings in Andimshek city, Khuzestan Police Science Quarterly, 6th year, number 21, winter 2016. (Persian).

Glaser, B. G., & Strauss, A. (1967). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Chicago: Aldine Publishing.

Golan Carmi, J. D. (2019). *Adoption of Mobile Banking*, International Conference ICT, Society, and Human Beings 2019.

Griffin, R., Richardson, J. B., Kerby, J. D., & McGwin, G. (2018). "A decompositional analysis of firearm-related mortality in the United States", 2001–2012. *Preventive medicine*, 106, 194-199.

Hosseini, R.; Shambiati, H. & Salimi, S. (2017). "The causes, consequences and combating or smuggling of conventional weapons and the approach of international documents", *Detective Scientific Quarterly*, Year 11, No. 42, Spring 1997. (Persian).

Rezaei, J. (2016). "Best-worst multi-criteria decision-making method: Some properties and a linear model," *Omega*, vol. 64, pp. 126–130, 2016. (Persian).

Rezaei, J.; & Mohammadi, M. (2019). *Bayesian Best-Worst Method: A Probabilistic Group Decision Making Model*, *Omega*: 1-12. (Persian).

Khastar, H. (2009). "Presenting a method for calculating the reliability of the coding stage in research interviews", *Scientific-Research Quarterly of Human Sciences Methodology*, Q 15, No 58, Spring 88: 174-161. (Persian).

Kleck, G., & Patterson, E. B. (1993). "The impact of gun control and gun ownership levels on violence rates", *Journal of Quantitative Criminology*, 249-287.

Lerner, J. S., Li, Y., Valdesolo, P., & Kassam, K. S. (2015). *Emotion and decision making*, *Annual review of psychology*, 66, 799-823.

Maudati, A, Safari Kakrodi, A & Biranvand, M. (2017). *Basics of justifying the use of non-lethal weapons in the prosecution of the accused*, *Quarterly Journal of Social Police Research*, 10 th year, 3rd issue, autumn 2017. (Persian).

McPhedran, S. (2016). "A systematic review of quantitative evidence about the impacts of Australian legislative reform on firearm homicide", *Aggression and violent behavior*, 28, 64-72.

Rahimi, P. (2016). "Consequences of carrying cold weapons by car drivers in Sanandaj city, 2016-2017", *Kurdistan Police Science Quarterly*, 9th year, No. 1 (series 33), Spring 2016. (Persian).

Reiner, R. (2017). "Is Police culture cultural?", *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 11(3), 236-241.

Sarmad, Z.; Bazargan, A. & Hijazi, E. (2017). *Research methods in behavioral sciences*, Age Publishing House, Tehran, Iran. (Persian).

Sawaqib, J.; Nemati, M. A. & Derakund, K. (2016). *The effect of disarmament of Lorestan nomads on their settlement in the era of Reza Shah (1302 to 1312 A.H.)*, scientific-promotional quarterly of policing history studies, 4th year, 15th issue, winter 2016. (Persian).

Taleb, M.; Najafi Asal, Z. & Ahmadi Vandi, Z. (2016). "Qualitative study of socio-cultural factors affecting collective conflicts (case study: Izeh city)", *Social Development Quarterly (formerly Human Development)*. 11(4), pp. 27-51. (Persian).

Wolfson, J. A., Teret, S. P., Azrael, D., & Miller, M. (2017). "US public opinion on carrying firearms in public places", *American journal of public health*, 107(6), 929-937.